

ACORD

de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat per un Aire més Net

La contaminació de l'aire segueix sent una preocupació per a la salut pública i el medi ambient.

Es considera que és una de les causes principals de diverses malalties cardiorespiratòries, entre elles l'asma (actualment la pateixen el doble de persones que fa 30 anys). Diversos estudis científics han evidenciat que la contaminació atmosfèrica que prové del trànsit rodat s'associa no només amb efectes a curt termini (major incidència de malalties i morts cardiorespiratòries en dies amb pics de contaminació), sinó també amb efectes a llarg termini a causa de l'exposició crònica a aquests contaminants.

S'estima que un 21% de la població urbana està exposada a partícules en suspensió per sobre del límit diari europeu: una reducció dels nivells d'aquest contaminant representaria un increment d'uns 14 mesos en l'esperança de vida.

Des de fa anys s'estan adoptant mesures, com el control de les emissions de substàncies nocives a l'atmosfera i la millora de la qualitat dels combustibles, que han contribuït a avançar. No obstant això, el problema de la qualitat de l'aire a les ciutats segueix sense resoldre's, especialment per contaminants com el diòxid de nitrogen i el material particulat, malgrat s'han aconseguit reduir les emissions de molts contaminants, per exemple el plom i el diòxid de sofre.

La Comissió Europea ha declarat el 2013 com **l'Any de l'Aire**, arran del procés per a adoptar una nova estratègia pel que fa a la qualitat de l'aire i preparar noves propostes per millorar-la a tot Europa. En aquest sentit, l'edició 2013 de la Setmana Verda Europea se centrarà enguany en la qualitat de l'aire.

La normativa europea en aquesta temàtica estableix que s'han de definir plans i programes per restablir els nivells de qualitat de l'aire en aquelles zones on se superin els valors de referència legislatius, amb l'objectiu de preservar la salut de les persones i el medi.

El Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, organisme responsable de l'avaluació de la qualitat de l'aire a Catalunya, ha constatat que des de l'entrada en vigor del valor límit per al diòxid de nitrogen (NO₂) i de partícules de diàmetre inferior a 10 micròmetres (PM₁₀) determinat per directives europees, es sobrepassen els valors límit de qualitat de l'aire reglamentats per aquests contaminants en un àmbit que comprèn 40 municipis de les zones de qualitat 1 i 2 de Catalunya.

En aquest context, el Govern de la Generalitat va declarar zones de protecció especial de l'ambient atmosfèric la regió compresa en l'àmbit de diversos municipis de les comarques del Barcelonès, el Vallès Oriental, el Vallès Occidental i el Baix Llobregat per ambdós contaminants. Concretament, la zona de protecció especial per a l'ambient atmosfèric per NO₂ i PM₁₀ afecta els termes municipals següents ¹:

---

¹ Decret 226/2006 (DOGC de 25.05.2006) i Acord de Govern 82/2012 (DOGC de 02.08.2012) per declarar zones de protecció especial per PM₁₀ i NO₂ diversos municipis.

Badalona, Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma de Gramenet, Castelldefels, Cornellà de Llobregat, Gavà, Martorell, Molins de Rei, Esplugues de Llobregat, el Papiol, Pallejà, el Prat de Llobregat, Sant Andreu de la Barca, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Sant Vicenç dels Horts, Viladecans, Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Castellbisbal, Cerdanyola del Vallès, Montcada i Reixac, Ripollet, Rubí, Sabadell, Sant Cugat del Vallès, Sant Quirze del Vallès, Santa Perpètua de Mogoda, Terrassa, Granollers, la Llagosta, Martorelles, Mollet del Vallès, Montmeló, Montornès del Vallès, Parets del Vallès i Sant Fost de Campsentelles.

Les ciutats i pobles signatàries d'aquest acord coincidim que el problema de la qualitat de l'aire a les aglomeracions urbanes és evident, i que està causat principalment per la producció de gasos contaminants derivats del trànsit i especialment pels vehicles dièsel, tant si circulen per les vies urbanes com per les infraestructures de comunicació que travessen els termes municipals (contaminació difusa).

Això fa que els problemes en la qualitat de l'aire tinguin un caràcter estructural i siguin d'abast territorial general, i per això hagin d'abordar-se des dels corresponents nivells de responsabilitat (europeu, estatal, regional) de forma coordinada. Actuar només al final de la cadena, sobre la ciutadania, perquè és més visible, no farà millorar de forma efectiva la qualitat de l'aire de les nostres ciutats.

Una millora de la qualitat de l'aire de la Regió Metropolitana de Barcelona suposaria un benefici considerable per a la salut dels més de 4 milions d'habitants.

Les ciutats i pobles mostrem la nostra preocupació per totes aquestes circumstàncies i per aquests motius

INSTEM

1. A la Comissió Europea, al Govern de l'Estat i a la Generalitat perquè impulsin directives i mesures legislatives i reglamentàries de limitació dels carburants que produeixen òxids de nitrogen i altres emissions de gasos i partícules que poden afectar la salut.
2. A la Comissió Europea a tenir en compte les ciutats i pobles en el procés per definir una nova estratègia pel que fa a la qualitat de l'aire i preparar noves propostes per millorar la qualitat de l'aire a tot Europa, i aportar finançament per aplicarles.
3. Al Govern de l'Estat a aprovar i executar el Plan Nacional de Calidad del Aire y Protección de la Atmósfera 2013-2016 (Plan Aire).
4. Al Govern de la Generalitat de Catalunya a aprovar, aplicar i desenvolupar el Pla d'Actuació per a la Millora de la Qualitat de l'Aire a Catalunya 2011-2015.

De tal manera que les ciutats i pobles considerem que aquests plans estatal i regional constitueixen els fonaments a partir dels quals els ajuntaments hauríem de redactar posteriorment els respectius Plans Locals de Qualitat de l'Aire, per tal de definir les actuacions i concretar les mesures correctores pel que fa a la qualitat de l'aire en l'àmbit de les nostres competències municipals.

5. Al Govern de la Generalitat de Catalunya a facilitar la participació de les ciutats i pobles, i de la comunitat científica, en el desenvolupament i aplicació del Pla d'Actuació per a la Millora de la Qualitat de l'Aire, mitjançant la creació de la Comissió de seguiment oportuna i d'acord amb els recursos que el propi Pla prevegi.

Com a actuacions concretes a desenvolupar de forma prioritària, les ciutats i pobles

DEMANEM

6. Al Govern de l'Estat que impulsi mesures de fiscalitat ambiental destinades a promoure un parc de vehicles de motor de menors emissions de contaminants locals a través de la modificació de l'impost especial sobre carburants per tal de gravar més el gas-oil que la gasolina, atès les emissions de NO₂ i partícules que generen; i la modificació de l'impost de matriculació en funció de les emissions de NO₂ i partícules dels vehicles.
7. Al Govern de l'Estat que implantí un etiquetatge general dels vehicles de motor en funció de les seves emissions de NO₂ i partícules com a incentiu visible pels compradors de vehicles.
8. Al Govern de la Generalitat de Catalunya que realitzi un esforç per comunicar a la població de forma entenedora i pedagògica la informació i dades sobre la qualitat de l'aire: modificant l'Índex Català de Qualitat de l'Aire i ponderant les estacions de la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica de trànsit, suburbanes i de fons d'una mateixa zona.
9. Al Govern de la Generalitat de Catalunya a donar suport a mesures de mobilitat sostenible i d'impuls de vehicles nets - i a definir aquest concepte -.
10. A la Diputació de Barcelona, en l'àmbit de les seves competències, que doni suport a les ciutats i pobles per tal d'aplicar els nostres compromisos i facilitar el coneixement, recopilació i intercanvi de bones pràctiques i promoure la publicació d'un Catàleg d'accions municipals per millorar la qualitat de l'aire, a publicar en el termini d'un any.

Les ciutats i pobles entenem que, a l'escala local i al nivell de competències que pertoca, tenim un paper clau a desenvolupar per promoure un Aire més Net a les ciutats. Per aquests motius ens

COMPROMETEM

1. A col·laborar i difondre l'any 2013 com a Any Europeu de l'Aire.
2. A col·laborar amb la Generalitat de Catalunya per avançar de forma consensuada i coordinada en l'abordatge de les causes que afecten la qualitat de l'aire atmosfèric al conjunt del territori i a cadascun dels municipis.
3. A aprovar els Plans Locals de la Qualitat de l'Aire o incorporar els criteris de millora de la qualitat de l'aire als respectius Plans de Mobilitat i d'Energia Sostenible Local.
4. A aplicar i impulsar accions en concordança amb les mesures que es detallin en el Plan Nacional de Calidad del Aire, en el Pla d'Adequació per la Millora de la Qualitat de l'Aire a Catalunya 2011-2015 i previstes en els nostres Plans locals per tal de millorar la qualitat de l'aire a l'àmbit de la Regió Metropolitana de Barcelona.

Aquestes accions podran incloure:

- a. L'impuls a mesures de fiscalitat ambiental local a través de la modificació de l'impost de circulació en funció de les emissions de NO₂, partícules i CO₂, si així s'habilita als ens locals a nivell estatal.
- b. La col·laboració amb la Generalitat, com a administració competent, i resta d'entitats supralocals, per informar de forma coordinada a la població sobre els nivells de qualitat de l'aire i promoure actuacions conjuntes de sensibilització per un Aire més Net.
- c. La promoció de mesures per una mobilitat sostenible i l'ús de vehicles nets.
- d. L'adquisició de vehicles amb baixes emissions de NO₂, partícules i CO₂
- e. La facilitació de la instal·lació d'infraestructures de recàrrega de vehicles de gas i l'extensió de la xarxa de recàrrega de vehicles elèctrics.
- f. La jerarquització de la xarxa viària per als vehicles i per als vianants, i establir vies amb el trànsit restringit per anar a peu i en bicicleta.
- g. Modificar les ordenances municipals d'edificació per preveure i exigir espai suficient per l'aparcament de les bicicletes en els projectes de noves edificacions (habitatges i oficines).
- h. Impulsar mesures per reduir el material particulat provinent d'altres fonts: obres públiques, ressuspenió, serveis municipals...
- i. I altres incloses en els Plans esmentats i el Catàleg d'accions municipals per millorar la qualitat de l'aire.

Finalment, ens instem a presentar **l'Acord de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat per un Aire més Net** en els respectius plens municipals i a notificar a la presidència de la Xarxa els acords que s'hi adoptin, per tal de donar la màxima visibilitat al nostre compromís.

I a notificar a la Comissió Europea, el Govern de l'Estat i el Govern de la Generalitat de Catalunya el present Acord.

Lleida, 7 de març del 2013